

คู่มือ

การจัดทำแผนบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตร ระดับพื้นที่

ส่วนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจการเกษตร

(ฉบับปรับปรุง) มกราคม 2566

คำนำ

การบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งการขับเคลื่อนแผนตั้งแต่ระดับนโยบายถึงระดับพื้นที่ เป็นภารกิจส่วนหนึ่งของส่วนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1-12 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน และแนวทางการจัดทำแผนบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่ ที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกรอบทิศทางแผนพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ ที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำหนดไว้ในแต่ละภาค เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณของส่วนราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์กับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด

ดังนั้น “คู่มือการจัดทำแผนบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่ ” ฉบับนี้ จึงจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นให้แก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดส่วนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8 และผู้สนใจ นำไปใช้ในการปฏิบัติงานส่วนที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ในระดับพื้นที่ โดยประยุกต์ให้สอดคล้อง เหมาะสม กับบริบทสภาพแวดล้อมและข้อเท็จจริงของแต่ละพื้นที่ต่อไป

ส่วนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8

มกราคม 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทที่	
1 ขั้นเตรียมการ	1
1.1 การศึกษาโครงสร้าง องค์ประกอบ องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่	1
1.2 การศึกษากรอบแนวคิด และกระบวนการจัดทำ	2
1.3 ประสาน / ประชุม เพื่อชี้แจง วัตถุประสงค์ ของการดำเนินงานต่อคณะทำงานขับเคลื่อน แผนบูรณาการระดับพื้นที่	4
1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำแผน	5
2 ขั้นการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล	7
2.1 การประมวลผลข้อมูล	7
2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	7
3 ยกร่างแผนบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่	9
3.1 องค์ประกอบของแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่	9
3.2 การยกร่างวิสัยทัศน์ (Vision)	9
3.3 การกำหนดพันธกิจ (Mission)	12
3.4 การกำหนดเป้าประสงค์ (Goal)	13
3.5 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy)	13
4 กระบวนการนำแผนบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตร เข้าสู่เวที การมีส่วนร่วมในระดับต่าง ๆ	14
4.1 การจัดเวทีระดมความคิดเห็นในลักษณะกลุ่มย่อย	14
4.2 การจัดเวทีประชาพิจารณ์แผนพัฒนาภาคด้านการเกษตร	17
4.3 นำสู่การเสนอของบประมาณ และการปฏิบัติ	18

สารบัญ

	หน้า
ภาคผนวก	19
บรรณานุกรม	21

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 การศึกษาโครงสร้าง องค์ประกอบ องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่	1
ภาพที่ 2 ศึกษากรอบแนวคิด และกระบวนการจัดทำแผนระดับพื้นที่	2
ภาพที่ 3 การบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาภาคตั้งแต่ระดับนโยบายถึงระดับพื้นที่	3
ภาพที่ 4 ประสาน/ประชุมชี้แจง ขั้นตอน กระบวนการ การจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่	4
ภาพที่ 5 กระบวนการ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์เชิงพื้นที่	8
ภาพที่ 6 กรอบผังแนวคิด และจินตนาการในการร่างวิสัยทัศน์	11
ภาพที่ 7 การแปลงกรอบผังแนวคิดและจินตนาการในการร่างวิสัยทัศน์สู่การกำหนดวิสัยทัศน์	11
ภาพที่ 8 กรอบโครงสร้างของชุดคำถามในการจัดทำเวทีระดมสมอง (Focus Group)	15
ภาพที่ 9 Flow Chart ขั้นตอน กระบวนการจัดทำแผนบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่เชิงระบบ	20

บทที่ 1

ขั้นเตรียมการ

1.1 การศึกษาโครงสร้าง องค์ประกอบ องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่

ในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่ในขั้นเตรียมการผู้จัดทำจะต้องศึกษาองค์ประกอบขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ โดยเฉพาะองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่ ว่ามีองค์ประกอบหรือโครงสร้างอย่างไร หน่วยงาน หรือใครบ้างที่เป็นหน่วยงานหลัก หน่วยงานรองในการจัดทำ โดยศึกษาจากคำสั่ง นโยบายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากการศึกษาจะทำให้สามารถกำหนด ท่างที่ หรือบทบาท ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

แผนปฏิบัติการระดับพื้นที่

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.....

เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการ ประกอบด้วย

1. แผนงานโครงการของส่วนราชการ ตามแผนพัฒนาระดับพื้นที่
2. แผนงานโครงการที่จังหวัด/กลุ่มจังหวัดเสนอให้ส่วนราชการดำเนินการ ตามแผนพัฒนาระดับพื้นที่

ภาพที่ 1 การศึกษาโครงสร้าง องค์ประกอบ องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่

1.2 การศึกษารอบแนวคิด และกระบวนการจัดทำ

ในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่ในขั้นเตรียมการผู้จัดทำจะต้องทำความเข้าใจถึงหลักวิธีการ ขอบเขต แนวคิด และกระบวนการจัดทำให้เข้าใจ ว่ามีรายละเอียดอย่างไร และควรเริ่มต้นปฏิบัติอย่างไร โดยให้ยึดแนวทาง **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13** เป็นแนวทางหรือรูปแบบหลักในการดำเนินงาน แต่ทั้งนี้ ผู้จัดทำจะต้องศึกษารูปแบบและแผนพัฒนาระดับพื้นที่ที่ได้ดำเนินการไว้เป็นการควบคู่ไปพร้อมกัน ว่ามีวัตถุประสงค์ กฎ ระเบียบ เงื่อนไข และ ข้อห้าม ว่าให้ดำเนินการอะไรได้บ้าง และห้ามดำเนินการอะไรบ้าง

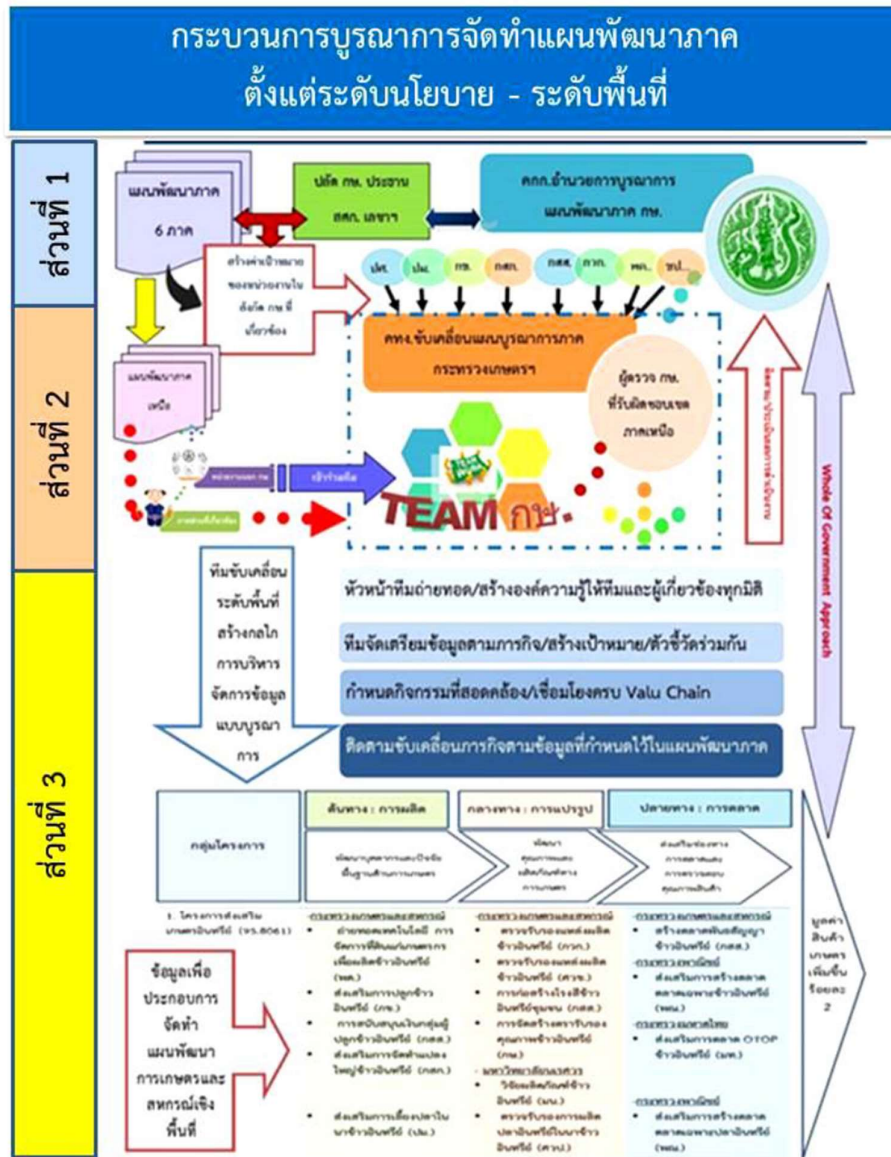
ภาพที่ 2 ศึกษากรอบแนวคิด และกระบวนการจัดทำแผนระดับพื้นที่

การบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาภาคตั้งแต่ระดับนโยบายถึงระดับพื้นที่ การบริหารจัดการข้อมูล เพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์เชิงพื้นที่ เป็นสิ่งที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1-12 ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะทำงานขับเคลื่อนการบูรณาการแผนพัฒนาระดับพื้นที่จำเป็นต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ซึ่งสามารถอธิบายกรอบขั้นตอนในการจัดทำข้อมูลที่มีประสิทธิภาพได้ดังนี้

1. คณะกรรมการ/ คณะทำงาน สร้างความรู้ เข้าใจ สร้างทีมบูรณาการทั้งหน่วยงานภายใน หน่วยงานภายนอกในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดกรอบทิศทางเป้าหมายเดียวกัน เพื่อนำไปจัดทำข้อมูลในบริบทที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของหน่วยงาน
2. ทุกหน่วยงานทั้งหน่วยงานภายใน หน่วยงานภายนอกในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกัน
3. ทุกหน่วยงานร่วมกันวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล และพิจารณาว่ามีข้อบกพร่อง หรือขาดส่วนใดเพื่อเติมเต็ม หรือจัดทำเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

4. ทุกหน่วยงานร่วมกันพิจารณาความเชื่อมโยงตามประเด็นเป้าหมาย ว่ามีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันตามห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ตามประเด็นที่กำหนดครบถ้วนหรือไม่

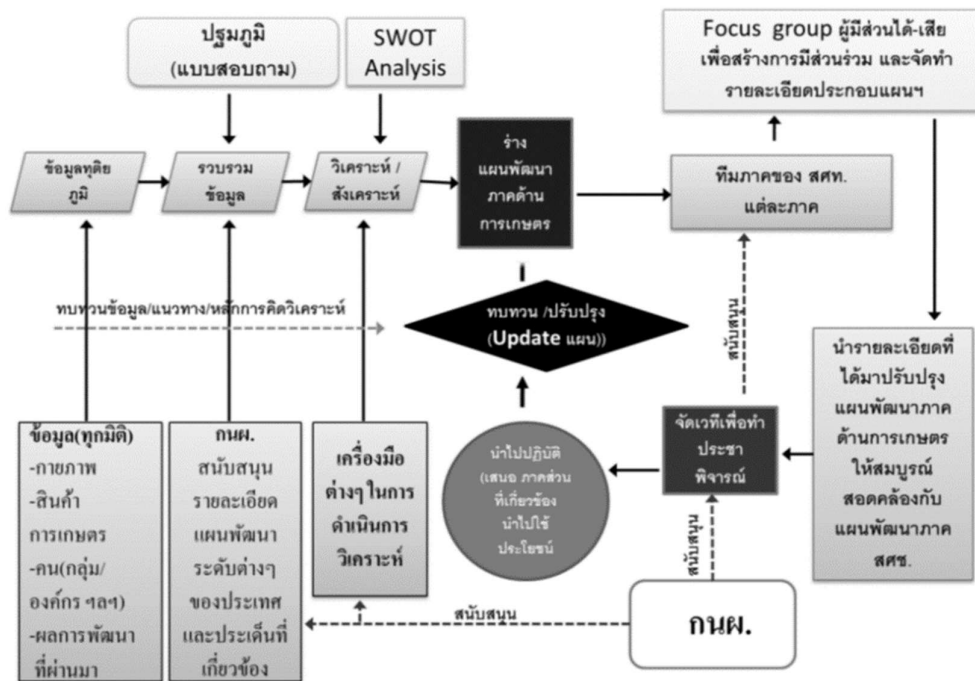
5. นำผลจากการจัดทำข้อมูลร่วมกันสู่เวทีสาธารณะเพื่อให้มีผู้มีส่วนได้ – ส่วนเสีย (Stakeholder) พิจารณาให้ความเห็น

ภาพที่ 3 การบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาภาคตั้งแต่ระดับนโยบายถึงระดับพื้นที่

1.3 ประสาน / ประชุม เพื่อชี้แจง วัตถุประสงค์ ของการดำเนินงานต่อคณะทำงานขับเคลื่อน แผนบูรณาการระดับพื้นที่

เมื่อศึกษากรอบแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ในส่วนที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องดำเนินการตามรูปแบบ วิธีการที่ สศช. ใช้เป็นกรอบหลักในการจัดทำแล้ว ผู้จัดทำจะต้องกำหนดกระบวนการ ขั้นตอนการจัดทำแผนระดับพื้นที่ที่จะดำเนินการ โดยเริ่มกำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตร ระดับพื้นที่ หลังจากนั้นจะต้องประสานหน่วยงานภายใต้คณะทำงานขับเคลื่อนแผนบูรณาการระดับพื้นที่ของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อจัดประชุม ชี้แจง หลักการ กรอบทิศทางของแผนพัฒนาระดับพื้นที่ วิธีการ วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน พร้อมทั้งรับฟังแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสำนักงาน เศรษฐกิจการเกษตรที่ 1-12 ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ จะต้องทำหน้าที่ประสาน บูรณาการ ซึ่งอาจจะ ขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือผ่านหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เพื่อเป็นหน่วยงานสนับสนุน ช่วยเหลือ การดำเนินการในการจัดทำแผนดังกล่าว

ภาพที่ 4 ประสาน/ประชุมชี้แจง ขั้นตอน กระบวนการ การจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำแผน

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเทคนิคอย่างแรกในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่ เพราะข้อมูลเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่สำคัญที่สุดในการจัดทำแผน ถ้าข้อมูลที่ได้รับถูกต้อง เชื่อถือได้ และตรงประเด็น จะส่งผลให้แผนมีความสมบูรณ์ตรงตามสภาพข้อเท็จจริง แต่ในทางกลับกัน หากข้อมูลที่ได้รับไม่ถูกต้อง เชื่อถือไม่ได้ และไม่ตรงกับประเด็นของเรื่อง แผนที่ปรากฏออกมาจะขาดความสมบูรณ์และไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

ประเภทของข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผน

โดยทั่วไปได้มีการแบ่งประเภทของข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) **ข้อมูลปฐมภูมิ** ได้แก่ ข้อมูลที่มีการจัดเก็บจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ซึ่งในที่นี้หมายถึง ผู้ที่มีส่วนได้-ส่วนเสีย (Stakeholders) ด้านการเกษตร ได้แก่ บุคลากรในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บุคลากร หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกร และเกษตรกร

2) **ข้อมูลทุติยภูมิ** ได้แก่ ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว หรือได้รับการจัดเก็บมาแล้วครั้งหนึ่ง ซึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่ จะต้องใช้ข้อมูลด้านการเกษตรที่เกี่ยวข้องทุกมิติ ตั้งแต่ข้อมูลระดับนโยบาย ซึ่งเป็นนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นโยบายภาค นโยบายกลุ่มจังหวัด นโยบายจังหวัด ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาค ข้อมูลการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ ข้อมูลผลการพัฒนาด้านการเกษตรที่ผ่านมา ข้อมูลด้านเศรษฐกิจการเกษตรเหล่านี้ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลที่รวบรวมอาจจะเป็นข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดด้านการเกษตร โดยทั่วไปมีวิธีการ คือ

1. **การสัมภาษณ์** เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีผู้ซักถามแล้วเก็บรวบรวมข้อมูลจากคำตอบ การสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) การสัมภาษณ์ที่ใช้แบบสอบถาม หมายถึง ซักถามตามแบบฟอร์มที่คณะทำงานฯ จัดทำกรอบการพัฒนาการเกษตรระดับพื้นที่ที่กำหนดไว้

2) การสัมภาษณ์ที่ไม่ใช่แบบสอบถาม หมายถึง ซักถามโดยใช้ดุลยพินิจของผู้ซักถาม ในการติดตามประเด็นต่างๆ ที่ต้องการ

2. การจัดเวทีเพื่อจัดเก็บข้อมูล และรับฟังความคิดเห็น เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ภายนอกและภายในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร/ สถาบันเกษตรกร เพื่อรวบรวมข้อมูล และรับฟังข้อคิดเห็นในประเด็นต่างๆ อย่างรอบด้าน

3. การศึกษาเอกสาร เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ คือ จากเอกสารที่แหล่งข้อมูลนั้นได้จัดเก็บ หรือรวบรวม หรือทำการศึกษาไว้แล้ว เช่น ข้อมูลพื้นฐานรายจังหวัด ข้อมูลสถิติสินค้าเกษตร ต่างๆ ทั้งข้อมูลการผลิต การตลาด การนำเข้า – ส่งออก ข้อมูลกลุ่มองค์กร สถาบันเกษตรกร ข้อมูลผล การพัฒนาการเกษตรของจังหวัดต่าง ๆ ในกลุ่มจังหวัด เป็นต้น

บทที่ 2

ขั้นการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การประมวลผลข้อมูล

การประมวลผลข้อมูลจะเป็นกิจกรรมสุดท้ายของขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากที่ได้จัดเก็บข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ต้องนำข้อมูลนั้นมาสรุปผลแยกประเภท และจัดกลุ่มเพื่อเป็นการเสนอผลของการเก็บรวบรวมในเบื้องต้นว่าเป็นอย่างไร

1) ในกรณีข้อมูลเชิงปริมาณ จะเป็นการประมวลผลข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจากทั้งข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิแล้วสรุปออกมาในรูปของตาราง เพื่อนำสู่กระบวนการประมวลผลโดยเทคนิคเครื่องมือต่าง ๆ ต่อไป

2) ในกรณีข้อมูลเชิงคุณภาพจะเป็นการเสนอผลข้อมูลที่จัดเก็บโดยสรุปลงในผลการตอบแบบสอบถาม หรือแบบสัมภาษณ์

จากวิธีการดังกล่าวเป็นเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งพอสรุปได้ว่า ข้อมูลที่ต้องการจะเก็บรวบรวมมีทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ แต่อย่างไรก็ตาม ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าวยังถือเป็นข้อมูลดิบ กล่าวคือ หลังจากที่ได้รับการจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลแล้ว ยังไม่สามารถแสดงผลหรือชี้ให้เห็นถึงประเด็นหลักของการพัฒนาที่จะนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแผนได้โดยทันที จำเป็นต้องผ่านขั้นตอนของเทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูลเสียก่อน ซึ่งจะเป็นการใช้เทคนิคเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ แผนที่ แผนภาพ และเครื่องมือวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบต่างๆ มาใช้ได้เช่นกัน เพื่อที่จะแปลความหมายของข้อมูลดิบจากการเก็บรวบรวมข้อมูลออกมาเป็นข้อมูลหลักในการจัดทำแผนต่อไป

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามที่คณะทำงานจัดทำกรอบการพัฒนาการเกษตรระดับพื้นที่ได้จัดทำขึ้น ทั้งแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ภายในและภายนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และแบบสอบถามเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร/สถาบันเกษตรกร เมื่อจัดเก็บข้อมูลได้ครบตามกำหนดแล้ว ต้องนำมาแจกแจงเพื่อใช้เป็นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลทุติยภูมิ โดยเทคนิคหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ส่วน คือ เทคนิค SWOT Analysis ซึ่งมีวิธีการนำเข้าสู่ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ คือ การจำแนกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ โดยให้จำแนกข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่เก็บรวบรวมมาทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ออกเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก

2.2.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ในการวิเคราะห์ที่ใช้ข้อมูล 2 ส่วน คือ ข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมได้ ประกอบกับข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งจะอยู่ในส่วนของชุดสอบถามที่ได้จากการจัดเก็บรวบรวม มาทำการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม โดยแจกแจงประเด็นคำถาม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในเป็นหลักแล้ว เชื่อมโยงสู่ตารางการวิเคราะห์ปัจจัย สภาพแวดล้อมภายในเพื่อประมวลผล และนำผลมาบันทึกในตาราง การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน

2.2.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เป็นการนำข้อมูลจากผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูลผลวิเคราะห์ความเชื่อมโยงงบประมาณตามกรอบห่วงโซ่คุณค่า ข้อมูลผล วิเคราะห์การบูรณาการหน่วยดำเนินงานของ สศช. นำมาผนวกกับข้อสรุปผลการประชุมคณะทำงานขับเคลื่อน แผนพัฒนาภาคด้านการเกษตรในระดับพื้นที่ และข้อสรุปของคณะกรรมการอำนวยการแผนงานบูรณาการ พัฒนาพื้นที่ระดับภาคระดับกระทรวงของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ผ่านมา โดยนำวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้วยเทคนิค SWOT Analysis เพื่อค้นหาศักยภาพในการดำเนินงาน และส่งต่อข้อมูลเพื่อสร้างกลยุทธ์ รูปแบบ และทิศทางการดำเนินงานด้วย TOWS Matrix และนำมาวิเคราะห์ Value Chain เพื่อตรวจประเมินความ เชื่อมโยงของกลุ่มกิจกรรมโครงการที่หน่วยงานดำเนินงานอยู่ในปัจจุบันกับมาตรฐานของรูปแบบที่ต้องการจะเป็นใน อนาคต และวิเคราะห์ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามข้อเสนอแนะและแนวทาง บริหารจัดการ ทั้งที่ผ่านมาและในอนาคต

ภาพที่ 5 กระบวนการ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์เชิงพื้นที่

บทที่ 3

ยกร่างแผนบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่

เมื่อผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำ SWOT และ TOWS ทำให้ได้ทิศทางการพัฒนาในเบื้องต้นแล้ว ผู้จัดทำจะต้องดำเนินการยกร่างแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่โดยจะต้องจัดทำทั้งวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และกิจกรรม ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้

3.1 องค์ประกอบของแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่

ในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่ มีองค์ประกอบของแผนที่กำหนดไว้ 5 ส่วน ประกอบด้วย องค์ประกอบดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ (จังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาค)

ส่วนที่ 3 สรุปผลการพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่ในปีที่ผ่านมา

ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงห้าปี

ส่วนที่ 5 บัญชีโครงการพัฒนา

ภาคผนวก

3.2 การยกร่างวิสัยทัศน์ (Vision)

การยกร่างวิสัยทัศน์ เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่เพราะจะทำให้เรารู้ว่าเรากำลังจะไปที่ไหน ซึ่งถ้ากำหนดผิดก็จะทำให้การดำเนินงานผิดพลาด คณะผู้จัดทำฯ ได้ประมวล คำจำกัดความ และองค์ประกอบของวิสัยทัศน์จากผู้ที่เคยให้คำนิยามไว้ ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ หมายถึง ความคาดหวังในอนาคตขององค์กรที่ต้องการจะเป็น (โดยมิได้กำหนดวิธีการไว้) เป็นข้อความ ซึ่งกำหนดทิศทางของพันธกิจ เป็นสถานภาพอย่างใดอย่างหนึ่งที่องค์กรมุ่งหมาย มุ่งหวัง หรือ ประสงค์จะเป็นหรือจะมีในอนาคต ในการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร มีประเด็นที่ควรพิจารณา เช่น

(1) ลักษณะของวิสัยทัศน์ที่ดี

- 1) ไม่ใช่สภาพการณ์ที่แผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่เป็นมาในอดีตและบรรลุได้แล้วในปัจจุบัน
- 2) ไม่อาจบรรลุได้ด้วยการปฏิบัติงานประจำตามปกติธรรมดา
- 3) ต้องมีความเป็นไปได้ในการที่จะบรรลุถึง ภายใต้งบประมาณของศักยภาพและข้อจำกัดที่มีอยู่

- 4) ทำทหาย เร้าใจ และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการที่จะบรรลุถึงวิสัยทัศน์ที่วางไว้
- 5) สะท้อนถึงสภาพการณ์หรือโฉมหน้าใหม่ของการพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่ในอนาคตอย่างรอบด้านภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ
- 6) วิสัยทัศน์ควรเป็นสิ่งที่เห็นพ้องต้องกันระหว่างผู้บริหารระดับพื้นที่ และผู้มีส่วนได้เสียทั้งปวง
- 7) วิสัยทัศน์เป็นเสมือนเข็มทิศที่กำหนดทิศทางการพัฒนาของภาค/กลุ่มจังหวัดด้านการเกษตร
- 8) เป็นข้อความง่าย ๆ ที่สามารถสื่อให้เห็นทิศทางในอนาคตของการพัฒนาการเกษตรระดับพื้นที่
- 9) ต้องตรวจสอบและวัดผลสำเร็จได้
- 10) สอดคล้องกับวัฒนธรรมระดับพื้นที่ที่ดำเนินการ

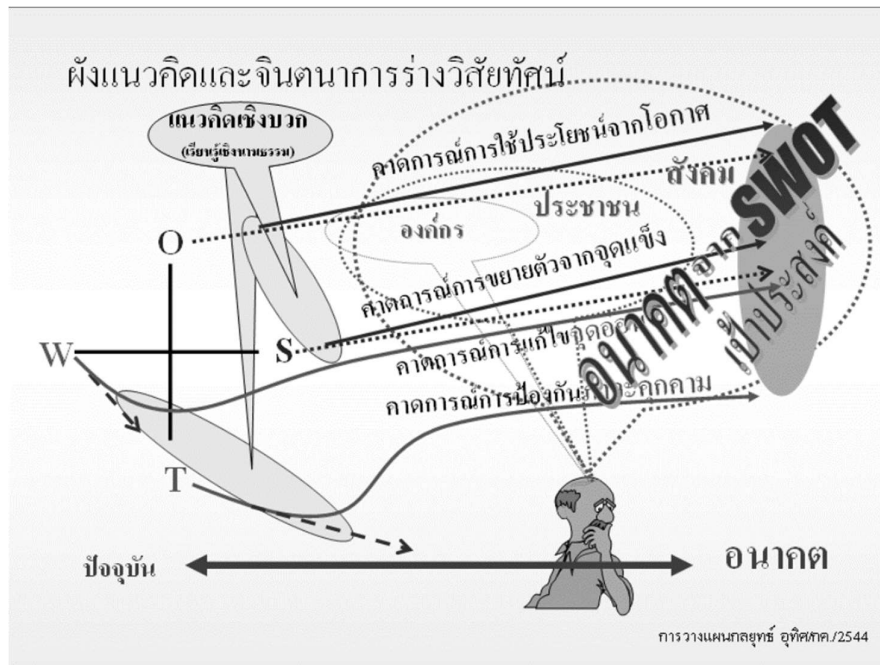
(2) ปัจจัยในการกำหนดวิสัยทัศน์

- ข้อมูลข่าวสาร (Information) ทั้งภายในและภายนอกองค์กร
- องค์กรความรู้ (Knowledge) ของบุคลากรในองค์กรนั้นๆ
- ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity) ที่ปราศจากการ “ยึดติด” กับรูปแบบหรือวิธีการเดิม ๆ
- ความคาดหวัง (Expectation) ของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ขององค์กร
- การผสมผสาน จินตนาการและดุลยพินิจ ในด้านศักยภาพและความสามารถของบุคลากร ตลอดจนทักษะ และประสบการณ์ในลักษณะองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)
- ความสามารถในการคิดวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรและแนวโน้มต่างๆ ได้อย่างแม่นยำ ด้วยวิธีการเชิงระบบ (Systemic Approach)
- เป็นการกำหนดทางเลือก (Alternatives) ขององค์กรในการเดินไปสู่อนาคตว่าจะใช้กลยุทธ์ใดเป็นตัวนำ
- เป็นการรวมพลังของความมุ่งมั่นต่อการสร้างนวัตกรรม (Innovative) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม

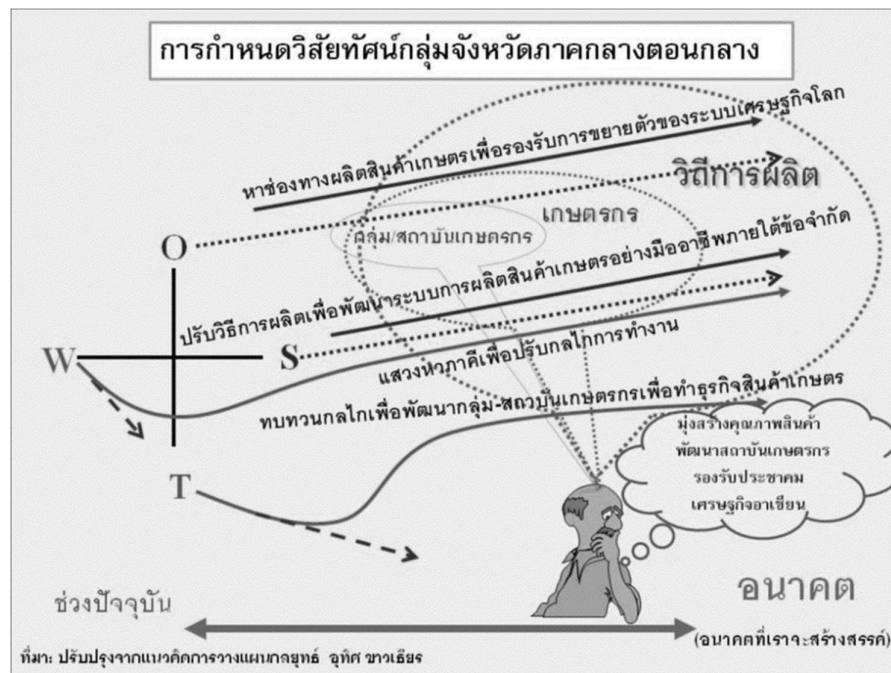
(3) ประโยชน์ของวิสัยทัศน์ต่อการบริหารองค์กร

- เป็นการกำหนดอนาคต (Future oriented) ที่ทุกคนศรัทธา
- เป็นการฟันฝ่าความท้าทายใหม่ (New challenge) ไม่หลงไปกับความสำเร็จในอดีต
- การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม (Team work) โดยมีความมุ่งมั่นไปสู่จุดหมายเดียวกัน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สามารถใช้ประกอบกับแนวคิดของ ดร.อุทิศ ขาวเอียร ที่กำหนดกรอบการคิด และจินตนาการ ในการกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ดังรูปภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 6 กรอบผังแนวคิด และจินตนาการในการร่างวิสัยทัศน์

ภาพที่ 7 การแปลงกรอบผังแนวคิดและจินตนาการในการร่างวิสัยทัศน์สู่การกำหนดวิสัยทัศน์

3.3 การกำหนดพันธกิจ (Mission)

พันธกิจ หมายถึง การกำหนดขอบเขตของงาน หรือบทบาทหน้าที่ที่องค์กรต้องทำในลักษณะอาณัติ (Mandate) หรือตามกฎหมาย เพื่อให้องค์กรบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ หรือเป็นภารกิจตาม ยุทธศาสตร์ (ตามแผนชาติ ตามนโยบายของรัฐบาล ตามนโยบายคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัด แบบบูรณาการ ฯลฯ) เกี่ยวกับพันธกิจ มีประเด็นที่ควรศึกษาในรายละเอียด ดังนี้

(1) ข้อความพันธกิจ (Mission Statement)

ข้อความพันธกิจ จะเป็นการแสดงแนวคิดและวิธีการดำเนินงานเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนด เป็นการระบุภารกิจที่องค์กรนั้นพยายามจะบรรลุและจะระบุขอบเขตการปฏิบัติการขององค์กรเกี่ยวกับผลผลิตและการให้บริการ ข้อความพันธกิจที่ชัดเจนจะอธิบายถึงค่านิยมและลำดับความสำคัญต่าง ๆ ขององค์กร และบ่งบอกถึงทิศทางในอนาคตขององค์กร โดยจะกำหนดขอบเขตเพื่อเสนอแนะการกำหนดกลยุทธ์

(2) ความสำคัญในการกำหนดพันธกิจให้ชัดเจน

- เพื่อเป็นหลักสำคัญในการกำหนด เป้าประสงค์ และทิศทางขององค์กร
- เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานในการจัดสรรทรัพยากรขององค์กร
- เพื่อความสะดวกในการแปลความหมายของเป้าประสงค์ในโครงสร้างการทำงาน การออกแบบงาน และกำหนดความรับผิดชอบภายในองค์กร ด้วยวิธีการซึ่งคำนึงถึงต้นทุน เวลา และตัวชี้วัดการทำงานที่สามารถประเมินผลและควบคุมผลงานได้

(3) แนวทางการกำหนดพันธกิจ จะต้องตอบคำถามต่อไปนี้

- อะไรคือเหตุผลในการก่อตั้งหรือคงอยู่ขององค์กร และอะไรคือจุดมุ่งหมายพื้นฐานขององค์กร
- ลักษณะเด่นหรือเอกลักษณ์ขององค์กรคืออะไร
- ความแตกต่างด้านพันธกิจขององค์กรกับองค์กรอื่นในช่วง 3 - 5 ปีข้างหน้า
- กลุ่มประชาชนผู้รับบริการหลักคือกลุ่มใด
- ผลผลิตและบริการที่สำคัญในปัจจุบันและอนาคตคืออะไร
- ลักษณะประโยชน์ด้านเศรษฐกิจที่สำคัญคืออะไร
- ความเชื่อ ค่านิยม และปรัชญาขององค์กรคืออะไร

3.4 การกำหนดเป้าประสงค์ (Goal)

เป้าประสงค์ หมายถึง การกำหนดสิ่งที่ต้องการในอนาคต ซึ่งองค์กรจะต้องพยายามให้เกิดขึ้น หรือผลลัพธ์/ผลสำเร็จที่องค์กรต้องการบรรลุถึง โดยทั่วไปจะเป็นข้อความที่กล่าวอย่างกว้างๆ ถึงผลลัพธ์ ของบริการ อันเนื่องมาจากหน้าที่หลักขององค์กร โดยจะต้องสอดคล้องกับพันธกิจที่กำหนดไว้ และหน่วยงานย่อยภายใน องค์กรควรมีเป้าประสงค์ของตนเองที่ชัดเจนและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ลักษณะของเป้าประสงค์ที่ดี มีดังนี้ คือ

- ขยายหลักการ สาระสำคัญที่ระบุในวิสัยทัศน์ / พันธกิจ ให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น
- ระบุถึงกลุ่มเป้าหมายที่องค์กรต้องการจะมอบสิ่งที่มีคุณค่าให้
- ระบุคุณค่า ผลประโยชน์ ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อกลุ่มเป้าหมาย
- ต้องเป็นรูปธรรม กล่าวคือสามารถแปลงให้เป็นกิจกรรมที่ง่ายต่อการมอบหมาย และการกระจายงาน
- ต้องเป็นไปได้ในการใช้ทรัพยากรและกำลังคนที่มีอยู่จริง
- ต้องสามารถจัดการกับเรื่องต่าง ๆ ได้หลาย ๆ เรื่องพร้อม ๆ กันในคราวเดียว
- ต้องเกี่ยวข้องกับความอยู่รอดขององค์กร

3.5 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy)

กลยุทธ์ หมายถึง แนวทางหรือวิธีการทำงานที่แยบยล เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ โดยทั่วไปกลยุทธ์ไม่ควร เป็นวิธีการทำงานตามปกติ แต่ควรเป็นแนวทาง/วิธีการที่มีอุปบาย กลวิธีที่แยบยล (ในเชิงบวก) สำหรับการทำงาน ภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ

ในปัจจุบันได้มีการกล่าวถึงคำว่า กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์กันอย่างแพร่หลาย แต่โดยทั่วไปแล้วคำว่า ยุทธศาสตร์จะใช้ในความหมายที่กว้างกว่ากลยุทธ์ อาทิเช่น ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์กระทรวง ฯลฯ ส่วนใน ระดับกรมควรใช้คำว่ากลยุทธ์และอาจมีกลวิธีหรือแนวทางปฏิบัติลดหลั่นกันลงไป

กลยุทธ์จะได้รับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (จุดแข็ง จุดอ่อน) และวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายนอกองค์กร (โอกาส อุปสรรค) ของกรม แล้วนำมาวิเคราะห์หาตำแหน่งของการพัฒนา (Position analysis) และกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ ในลำดับถัดไป

บทที่ 4

กระบวนการนำแผนบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค ด้านการเกษตร เข้าสู่เวที การมีส่วนร่วมในระดับต่าง ๆ

เมื่อผู้จัดทำร่างแผนพัฒนาภาคด้านการเกษตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การนำร่างแผนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในเบื้องต้น เพื่อขอความเห็นชอบ และคำชี้แนะจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ซึ่งผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในที่นี้ เป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดต่าง ๆ ทุกหน่วยงาน โดยผู้จัดทำจะต้องประสานกลุ่มยุทธศาสตร์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เพื่อเตรียมการจัดเวทีในการนำเสนอร่างแผนพัฒนาภาคด้านการเกษตร พร้อมทั้งจัดเตรียมเอกสาร และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการนำเสนอ

เมื่อผู้จัดทำร่างแผนพัฒนาภาคด้านการเกษตร นำเสนอต่อเวทีผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเรียบร้อยแล้ว หากมีความเห็นให้นำข้อเสนอมาปรับปรุง ก็ต้องนำมาปรับปรุงตามข้อแนะนำ แต่ถ้าผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นชอบ และให้ดำเนินการต่อไป ผู้จัดทำประสานทีมงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดในการร่วม ทำรายละเอียดประกอบยุทธศาสตร์โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดทำ

4.1 การจัดเวทีระดมความคิดเห็นในลักษณะกลุ่มย่อย

4.1.1 การออกแบบงานการจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อจัดทำรายละเอียดประกอบยุทธศาสตร์ (Task Design)

ผู้จัดทำจะต้องออกแบบงานร่วมกับทีมงานของคณะทำงานจัดทำแผนบูรณาการพัฒนา พื้นที่ระดับภาคว่าจะประชุมระดมความคิดเห็นในการจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์อย่างไร ซึ่งจะต้องออกแบบให้เหมาะสมสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ ซึ่งการออกแบบกลุ่มที่เหมาะสมจะช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมได้มาก การออกแบบงาน มีองค์ประกอบที่สำคัญของการกำหนดงาน 3 ประการ คือ

1) กำหนดกิจกรรมที่ชัดเจนว่าจะแบ่งกลุ่ม เท่าไหร่ อย่างไร เพื่อทำอะไร ใช้เวลามากน้อย เพียงใดเมื่อบรรลุงานแล้วจะให้ทำอย่างไร

2) กำหนดบทบาทของกลุ่มหรือทีมที่เข้าร่วม ได้แก่ เจ้าหน้าที่กลุ่มยุทธศาสตร์สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ว่ามีบทบาทอย่างไร เช่น บทบาทของการนำกลุ่ม หรือบทบาทในการ สนับสนุน การช่วยรวบรวมความเห็น เป็นต้น

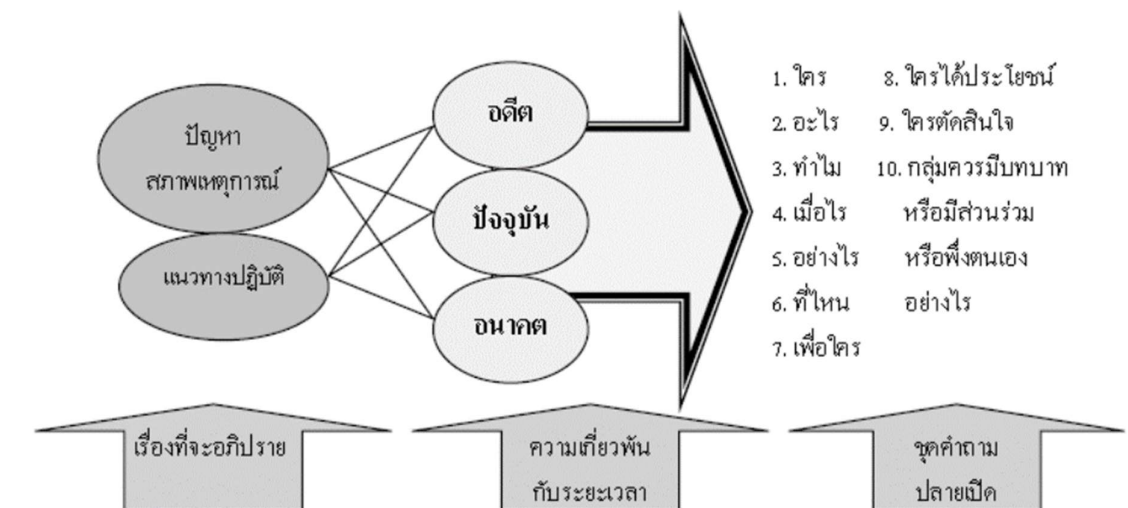
3) กำหนดโครงสร้างของงานที่ชัดเจน โดยบอกรายละเอียดของกิจกรรมและบทบาท โดยกำหนดเวลาสถานที่ และมอบหมายเจ้าภาพในการจัดประชุมกลุ่มย่อยที่ชัดเจน ว่าจังหวัดไหน เป็นเจ้าภาพจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อจัดทำรายละเอียดประกอบยุทธศาสตร์เรื่องใด

4.1.2 เทคนิคการเสวนากลุ่มย่อย

เมื่อผู้จัดทำถูกมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้นำกระบวนการจัดทำการระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้นำกลุ่มจะต้องมีทักษะในการนำกลุ่ม ตั้งแต่การตั้งประเด็นคำถาม ซึ่งอาจจะอาศัยเทคนิคต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) เทคนิคการนำเวที การตั้งคำถาม

ลักษณะของการนำเวที ผู้นำเวทีจะต้องเป็นฝ่ายกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน และเป็นผู้นำในการตั้งคำถาม ซึ่งคำถามที่จะก่อให้เกิดการอภิปรายกลุ่มนั้นจะต้องเป็นคำถามที่กระตุ้น ยั่วความคิดท้าทายความคิดและควรเป็นคำถามปลายเปิดมากกว่าคำถามปิด เพื่อประสิทธิภาพในการใช้คำถามวิทยากร ควรมีกรอบหรือโครงสร้างของชุดคำถาม ดังนี้

ภาพที่ 8 กรอบโครงสร้างของชุดคำถามในการจัดทำเวทีระดมสมอง (Focus Group)

ที่มา : ปรับปรุงจากคู่มือการจัดทำแผนกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากโครงสร้างชุดคำถามอธิบายประกอบภาพ ได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 วงกลม 2 วง ซ้ายมือจะแสดงถึงทฤษฎีหลักการและปัญหาหรือสภาพเหตุการณ์ แนวทางปฏิบัติของเรื่องที่จะอภิปราย ซึ่งโดยปกติแล้วเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะมีการอภิปรายกลุ่มนั้น จะมีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 2 ส่วน คือส่วนที่หนึ่ง จะเป็นแนวทฤษฎี / หลักการ / ปัญหาของเรื่อง / สภาพเหตุการณ์นั้น ๆ และส่วนที่สองจะเป็นแนวปฏิบัติของเรื่องนั้น ๆ

ส่วนที่ 2 วงกลม 3 วง ถัดมาจะแสดงถึงระยะเวลา 3 ช่วง คือ อดีต ปัจจุบัน อนาคตโดยทั่วไปแล้ว เรื่องที่จะอภิปรายกลุ่มจะมีความเกี่ยวข้องกับมิติของเวลา 3 ช่วงดังกล่าว

ส่วนที่ 3 ด้านขวามือสุดของภาพเป็นชุดคำถามที่จะใช้กระตุ้นให้กลุ่มเกิดการอภิปรายมี 10 คำถาม ส่วนใหญ่เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดวิธีการใช้ชุดคำถามจะต้องนำ 3 ส่วนมาประกอบกัน แล้วผูกประโยคเป็นชุดคำถามตามตัวอย่างข้างล่างนี้

ตัวอย่าง การอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนากลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกรของภาคสามารถผูกประโยคเป็นชุดคำถามได้ดังนี้

- หลักการพัฒนา กลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกรมีอะไรบ้าง ใครเป็นผู้กำหนดหลักการดังกล่าว และเกิดขึ้นในช่วงเวลาใด ปัจจุบันยังมีการใช้อยู่หรือไม่อย่างไร และแนวโน้มในอนาคตจะมีการใช้อีกหรือไม่ อย่างไร
- แนวทางปฏิบัติการพัฒนา กลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกร ใครได้ประโยชน์จากการพัฒนา เพราะอะไร
- การพัฒนาในอดีตส่งผลกระทบต่อมาถึงการพัฒนาในปัจจุบันอย่างไรบ้าง เพราะอะไร
- ทำไมไม่การพัฒนา กลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกร จึงไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกรในกลุ่มจังหวัดได้ ท่านคิดว่าจะมีวิธีการแก้ปัญหา กลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกร อย่างไร
- ที่ไหนบ้างที่ท่านคิดว่าในอดีตนั้นการพัฒนา กลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกรไม่ประสบความสำเร็จเลย เพราะอะไร
- ในทัศนะของท่านคิดว่าเมื่อไรการพัฒนา กลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกรจึงจะประสบความสำเร็จ เพราะอะไร

4.1.3 การกำหนดบทบาทของผู้ร่วมเวทีประชาคม

ผู้นำเวทีจะต้องทำหน้าที่กระตุ้น ชักจูง ให้ผู้ร่วมเสวนา เกิดการมีส่วนร่วมที่จะดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- 1) ช่วยกันค้นหาข้อมูล ให้ข้อมูล/ ประสบการณ์/ ความคิด
- 2) ร่วมกันวิเคราะห์/ สังเคราะห์/ ข้อมูล ประสบการณ์ ความคิดรวบยอด สรุป
- 3) บริหารจัดการภารกิจให้เป็นไปตามเวลาที่กำหนดให้
- 4) ค้นหาความคิดเห็นร่วม (common ground) ของกลุ่ม

5) ช่วยกันกำหนดกิจกรรมที่จะนำ “ความคิดเห็นร่วม” ไปสู่การปฏิบัติ เมื่อผู้จัดทำได้ระดมความคิดเห็นจนได้รายละเอียดครบทุกประเด็น จะต้องนำผลที่ได้มาจัดประชุมกับทีมงานสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เพื่อจัดทำและปรับปรุงแผนพัฒนา กลุ่ม จังหวัดด้านการเกษตรให้มีรายละเอียด สมบูรณ์ ครบถ้วนที่สุด

4.2 การจัดเวทีประชาพิจารณ์แผนพัฒนาภาคด้านการเกษตร

เมื่อผู้จัดทำได้ปรับปรุงแผนพัฒนาภาคด้านการเกษตรจนครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ขั้นตอนต่อไปที่จะต้องจัดทำ คือ การจัดทำเวทีเพื่อประชาพิจารณ์แผน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ และส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ โดยต้องจัดให้มีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการวางแผนพัฒนาทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนการจัดทำบริการสาธารณะ และต้องจัดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูล สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น และผลการตัดสินใจของรัฐได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพราะฉะนั้น เมื่อการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดด้านการเกษตรจัดทำเสร็จแล้ว จึงควรที่จะต้องจัดทำเวทีเพื่อประชาพิจารณ์แผนดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยกระบวนการขั้นตอนใน การจัดทำเวทีประชาพิจารณ์ประกอบด้วย

1) ชั้นเตรียมการ ผู้จัดทำหรือสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 – 12 ต้องเตรียมการ ดังต่อไปนี้

1.1) ประชุมร่วมกับคณะทำงานขับเคลื่อนฯ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ตั้งอยู่ในภาคเดียวกัน เพื่อกำหนด วัน เวลา สถานที่ ตลอดจนภารกิจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ที่จะดำเนินการร่วมกัน

1.2) มอบหมายการประสานจัดเตรียมผู้เข้าร่วมสัมมนาในแต่ละจังหวัด

1.3) ชักซ้อมรายละเอียดของการนำเสนอร่วมกัน

2) ขั้นตอนการดำเนินการ

2.1) การจัดทำเวทีประชาพิจารณ์แผนพัฒนาภาคด้านการเกษตร เป็นการจัดการนำเสนอแบบบูรณาการ โดย

- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขตที่เกี่ยวข้องขอนำเสนอที่มา แนวคิดในการ จัดทำ วิธีการจัดทำ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์

- ผู้รับผิดชอบในรายละเอียดแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ นำเสนอ กลยุทธ์ แผนงาน – โครงการ

2.2) เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น – ตอบข้อซักถาม

3) นำข้อเสนอเพื่อไปปรับปรุง

4.3 นำสู่การเสนอของบประมาณ และการปฏิบัติ

เมื่อการดำเนินการได้ผ่านการจัดทำเวทีประชาพิจารณ์จากประชาชนที่มีส่วนได้ - ส่วนเสียจาก โครงการ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว หากมีส่วนที่ต้องปรับปรุง แก้ไข หรือไม่เห็นด้วย ก็จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอ แต่ถ้าผ่านความเห็นชอบกระบวนการ ขั้นตอนต่อไปสำนักงาน เศรษฐกิจการเกษตรในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะทำงานขับเคลื่อนแผนบูรณาการระดับพื้นที่ จะต้องนำแผนพัฒนา ด้านการเกษตรระดับพื้นที่ดังกล่าว เสนอต่อคณะกรรมการอำนวยการฯ ระดับกระทรวงฯ เพื่อนำไปสู่การ พิจารณาเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่ที่กำหนดไว้และ นำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

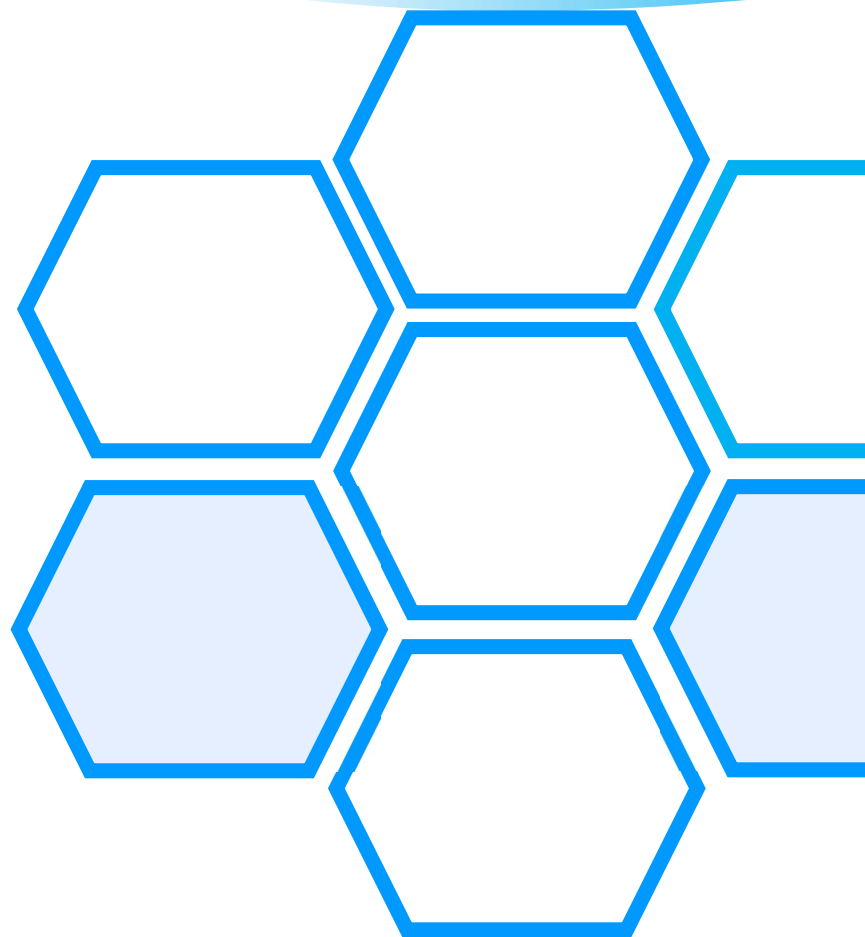
ภาคผนวก

ภาพที่ 9 Flow Chart ขั้นตอน กระบวนการจัดทำแผนบูรณาการพัฒนาด้านการเกษตรระดับพื้นที่เชิงระบบ

บรรณานุกรม

- ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ม.ป.ป. **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนพัฒนาสามปีแผนปฏิบัติการ
และการติดตามประเมินผล** กรุงเทพมหานคร
- เอกชัย บุญยาภิธาน 2553. **คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- อัจฉรา จันทร์ฉาย.2553. **สู่ความเป็นเลิศทางธุรกิจ คู่มือการวางแผนกลยุทธ์และการจัดทำ
BSC(Balanced Scorecard)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทิศ ขาวเอียร 2546. **การวางแผนกลยุทธ์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โดย